

گسترش تصوف در هند (باتاملی برزندگانی نظام الدین اولیا چشتی ۶۳۳-۷۲۵ ه.ق)

محمد حسن بسکابادی^۱، غلامرضا بختیاری رضانی^۲، عصمت پور شافعی^۳

۱. دانشجوی دکتری تاریخ و تمدن ملل اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی مشهد.

۲. دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی رودهن.

۳. معاون پرورشی دبستان پسرانه غیر دولتی سما رودهن.

چکیده

تصوف با چهار گرایش مهم در هند (چشتیه، قادریه، سهروردیه، نقشبندیه) از جریانات مهم و تاثیرگذار در جلب و جذب هندوان به دین مبین اسلام بوده و این امر مهم میسر نبوده مگر از جهت عملی و وجود شخصیت‌هایی چون معین الدین چشتی و نظام الدین اولیا که نقش ارزشمندی را چه از جهت اخلاق عملی و چه از جهت پرورش شاگردان و نیز همنوایی و همگرایی با جامعه آنروز هند ایفا کرده اند. نگارنده این سطور بر این است که گسترش تصوف در هند را با تاکید بر طریقت چشتیه که همان سلوک عرفانی نظام الدین اولیا است را با مروری بر بیوگرافی مختصری از این عارف بزرگ و با استفاده از روش کتابخانه ای دنبال کند. آنچه اهمیت دارد روشی است این مبلغین فهیم و هوشمند پیش گرفته اند- روشی مسالمت جویانه و مبتنی بر محبت و انسان دوستی و برابری آنچه به واقع شیوه پیامبر (ص) بوده- بی توجهی به مظاهر دنیوی، همراهی، هماهنگی و همنوایی با بومیان و یادگیری زبان آنان و اصل مهم تسامح و تساهل دینی که نتیجتاً، سبب جذب قلوب و گرایش قلبی و درونی بومیان به اسلام شد. از دید نگارنده شیوه مذکور، یکی از بهترین شیوه های ترویج و تبلیغ دین اسلام، مبتنی و مطابق بر آیات و آموزه های انسان ساز اسلام می باشد.

واژگان کلیدی: تصوف، چشتیه، نظام الدین اولیا، هند.